

28 juli 2024

GOD ZOEKT CONTACT

Exodus 27 vers 1 t/m 8 en Romeinen 12, vers 1

Wanneer je vroeger naar de tabernakel ging – naar de tent van God, waarmee Hij tijdens de reis naar het Beloofde Land te midden van Zijn volk woonde – en je liep door de poort, op het terrein van de tabernakel (de voorhof), dan was het eerste wat je tegenkwam het altaar. Dat zou je waarschijnlijk niet over het hoofd zien, want het altaar was 5 el breed en 5 el lang en drie el hoog. Ruim 2 meter bij 2 meter en 1,35 meter hoog. Op dat altaar brandde altijd vuur. Alsof het zeggen wilde: 'God is thuis'.

Ik wil vanmorgen met u bij dat altaar stilstaan. Er eens goed naar kijken. Want voor de joden – of beter: voor het geloof van de joden - is dit altaar zo bijzonder belangrijk geweest. En ik denk dat dit altaar *ook ons* heel veel kan vertellen over God en over wat God van ons verlangt.

Even over het altaar zelf dat voor de tabernakel stond: het was dus ruim 2 x 2 meter. En het was helemaal met brons overtrokken. Het wordt daarom ook wel het *bronzen altaar* genoemd. Dat was ook om het verschil aan te geven met het altaar in de tabernakel zelf. Want in de tabernakel stond ook een altaar. Een kleiner altaar, maar wel helemaal verguld, met goud overtrokken. Hoe dichterbij God, hoe kostbaarder het materiaal. Dat kleine altaar in de tabernakel was het *reukofferaltaar*. Daarop werd wierook gebrand. Zoals sommigen van ons in huis zo'n geurbrandertje hebben staan, maar dan een stuk groter. Binnen de tabernakel stond dus het gouden reukofferaltaar en buiten de tabernakel stond het brandofferaltaar van koper. Daarop werd vlees en graan en vruchten geofferd aan God.

Hoe dat koperen brandofferaltaar er verder precies uit heeft gezien, is wat gissen. Wij weten dat het vierkant is (ruim 2 bij 2) en dat het ringen had waar de draagstokken in moesten worden gestoken. Want ook het altaar moest verplaatst kunnen worden tijdens de woestijnreis. Maar verder wordt er bijvoorbeeld nog gesproken over een rasterwerk dat tot halverwege het altaar moest komen, maar wat dat is...? Was het een soort hek, waarmee er symbolisch een stukje afstand werd gemaakt tussen het offer voor God en de mensen die offerden? Of had het een praktisch nut, om eventueel gevallen offergaven via dat raster op te vangen? En zo weten wij ook niet precies waarom er op de vier hoeken van het altaar hoorns moesten worden aangebracht. Waren dat haken waaraan de offerdieren konden worden aangelijnd, zoals Psalm 118 zingt: 'bindt de offerdieren dan met touwen tot aan de hoorns van het altaar? Waarschijnlijk waren die hoorns bedoeld om een bepaalde uitstraling te geven. Een hoorn was in de tijd van de Bijbel een teken van macht. Op elke hoek van het altaar een hoorn, dat betekende misschien: 'Let op! Hier, op deze plek, komt men in aanraking met het Goddelijke, met de machtige God.'

Nu wil ik u allereerst iets vertellen over wat het offeren voor de Israëlieten betekende. Want voor ons is dat wat moeilijk voor te stellen, denk ik. Sowieso: allemaal dieren slachten, daar hebben wij niet zoveel mee. Dat gebeurt bij ons ergens in slachthuizen, terwijl wij het vlees het liefst netjes verpakt in de winkel zien liggen. Maar ook al die verschillende soorten offers die er waren en al die gebruiken en regels die daarbij golden. Het boek Leviticus staat er vol van, maar dat is waarschijnlijk ook de reden waarom wij dat boek heel weinig lezen. Ik heb er bijvoorbeeld nog nooit uit gepreikt. Maar dat offeren op een altaar, dat was voor joden zo belangrijk. En niet pas vanaf de woestijntijd, nu de Heere God had opgedragen om hiervoor een speciaal bronzen altaar te maken. Nee, het eerste offer in de Bijbel was het offer van Kaïn en Abel. Kaïn en Abel brachten beiden een offer aan God. (En daarna ging het verkeerd.) En Noach offerde ook. Toen hij uit de ark kwam en er van alles nog

moest gebeuren, hij bouwde voor God een altaar. En Abraham bouwde ook een altaar, toen hij na zijn lange reis in Kanaän was aangekomen. En Izak deed dat in Gerar. En Jakob in Sichem. Steeds werd er een altaar gebouwd en geofferd, al eeuwen voordat dit bronzen altaar gemaakt moest worden. Waarom?

Ik heb eens een heel mooie uitleg gelezen van een joodse rabbijn. Hij legde uit dat je het offeren kunt vergelijken met een kind dat iets aan zijn vader of moeder geeft. Dat een eigenlijk vreemd, want laten wij eerlijk zijn: alles wat een kind geeft..., grote kans dat het gewoon van zijn vader en moeder afkomstig is. Van het

zakgeld dat ze hem zelf hebben gegeven. Of van de bloemen die ze samen hebben gezaaid en verzorgd. Maar dat maakt het moment van geven er niet minder mooi op, nee: moeder maakt zich op het moment dat haar zoontje met iets aan komt lopen heel klein..., zij komt op hetzelfde niveau als haar zoon.... en geeft haar zoon de mogelijkheid om iets aan haar te geven. Omdat ze zo graag iets wil hebben? Ze wil eindelijk wel wat terugkrijgen na alles wat ze in hem heeft geïnvesteerd? Nee, omdat dit contact, dit moment zo kostbaar is en aan beide kanten (voor moeder en voor de zoon) zoveel geluk geeft. Moeders en vaders zullen zo'n moment wel herkennen: die tekening die voor je was gemaakt. Of de bonbons die je zoontje had gekocht, ook al vond je ze niet lekker, ze hebben nog nooit zo lekker gesmaakt toch? En wat is zoonlief trots. Wat een eigenwaarde heeft hij hierdoor ontvangen.

Nou, *dat* heeft God met het offeren voor, zo vertelt de Bijbel ons. Natuurlijk heeft God die offers niet nodig. In Psalm 50 horen wij God heel nuchter zeggen: 'Ik hoef uit uw huis geen jonge stier te nemen of bokken uit jullie kooien, want alle dieren in het woud zijn van Mij, de dieren op duizend bergen. ... Als Ik honger had, Ik zou het u niet zeggen, want van Mij is de wereld en al wat zij bevat.' God zit niet te wachten op onze gaven, op onze geschenken. Nee, *God zit te wachten op het contact*. Het gaat in het offeren niet om wat de mensen geven aan God. Nee, *God heeft het middel van offers aan de mensen gegeven*, als middel om met Hem contact te hebben. Die offers zijn dus niet allereerst een gave van mensen, maar een gave van God aan ons mensen... om

een prachtig mooi contact met ons te hebben. Een contact, waarin Hij Zich klein maakt, zo klein... om iets van ons te ontvangen. Want dat is toch absurd eigenlijk? God – de grote God van alles wat is - buigt Zich helemaal naar ons toe en vraagt: 'is dat voor Mij?! Dankjewel!' Offeren dat is een bijzonder contactmoment, waarin wij mensen mogen groeien, waarin wij waardigheid ontvangen, de waardigheid van een kind dat iets van zichzelf mag geven (ook al is er helemaal niets van zichzelf bij). Offeren, dat is dus geen vervelende verplichting met allemaal regels omkleed. Dat is een karikatuur wat wij christenen soms van het joodse geloof hebben gemaakt. Offeren is een daad uit liefde. Een middel om echt contact te hebben. Een contact waarvan beide partijen gelukkig worden.

En voor dit contact had God allerlei soorten offers gegeven. Een offer om je dankbaarheid te uiten. Je bracht dan bijvoorbeeld iets van de eerste opbrengst van de oogst, uit dankbaarheid dat je weer mag gaan oogsten. Maar in zo'n offer liet je ook zien dat je afhankelijk van God wist. Je liet daarmee zien: 'Heere God, deze toekomstige oogst, wat ik allemaal mag oogsten..., het is niet mijn harde werken geweest, het is ten diepste allemaal van U.' Je kon je dankbaarheid uiten met het brengen van een offer. Maar ook je afhankelijkheid. Je kon aan God je verlangens kenbaar maken door te offeren. Maar je mocht ook eerlijk voor Hem gaan staan om je onvolmaaktheden, je gebreken en zonden te belijden en vergeving te vragen door middel van een zondeoffer of schuldoffer.

Nu, we hoeven niet terug naar de offers die in het Oude Testament zijn geboden - daarover zal ik nu een aantal dingen zeggen - maar als wij zo naar dat brandofferaltaar staan te kijken..., vindt u het eigenlijk ook niet erg mooi? *God wilde contact. God wil ook met u en jou contact en in dat contact wil Hij Zich heel klein maken, Zichzelf beperken, zeg maar: 'op ons niveau komen'... En wij? U, jij en ik mogen opstaan, iemand zijn voor God, met God omgaan, God iets geven van wat in ons is aan dankbaarheid..., afhankelijkheid..., liefde..., of persoonlijk berouw. Wat mooi dat God zo met ons wil omgaan en dat van ons wil ontvangen, vindt u niet?*

Nu is dat offeren in de loop der tijd wel gestopt. Voor ons als christenen heeft dat alles te maken met de Heere Jezus en Zijn offer dat Hij voor ons heeft gebracht. Daar vertelt de Hebreënbrieff bijvoorbeeld heel uitgebreid over. Deze brief legt ons uit dat al die offers die jaar in jaar uit door de priesters werden gebracht, bij de tabernakel, bij de tempel later, dat al die offers hun vervulling kregen in de Heere Jezus. Al die offers, waarmee het volk Israël haar schuld tegenover God beleed, zijn niet meer nodig, want de Heere Jezus heeft voor eens en voor altijd een schuldoffer gebracht, door Zichzelf te laten afslachten en te laten kruisigen. Hebreëen 10, vers 10 heeft het over *het offer van Jezus Christus, voor eens en altijd gebracht*. Het zou daarom raar zijn om weer een dier te slachten om je berouw aan God te laten zien, want: het Lam der wereld – Jezus Christus – Zichzelf heeft opgeofferd voor je zonden. Dus: als je spijt hebt, als je je schuldig voelt of je schaamt voor God, dan hoef je niet allerlei toeren uit te halen om dat aan God te laten zien en tig keer om vergeving te gaan vragen..., nee, pleit maar op het offer van de Heere Jezus, voor eens en voor altijd gebracht. Als je dat aan

de hemelse Vader voorhoudt, dan mag je zeker zijn van vergeving. Al die offers, al die verzoeningsgeschenken van mensen vallen daarbij in het niet. Die zijn niet meer nodig. Er is niets meer nodig om vergeving te ontvangen. Je hoeft je niet in allerlei bochten te wringen. Je hoeft niet van alles en nog wat te doen, te beloven, te... Dat offer van Jezus, dat is genoeg. 'Jezus, niet mijn eigen kracht, niet het werk door mij volbracht, niet het offer, dat ik breng, niet de tranen, die ik pleng, schoon ik ganse nachten ween, kunnen redden, Gij alleen.' ... Of zoals Psalm 40 zingt en naar Jezus verwijst: 'brandofferen noch offer voor de schuld voldeden aan uw eis, noch eer..., toen zei Ik: 'zie, Ik kom, o HEER'. De rol des boeks is met Mijn Naam vervuld.'

En nog even terug naar de betekenis van het offeren, waar ik de preek mee begon: het gaat ten diepste niet om de offers die worden gebracht, maar om het contact dat er door middel van de offers met God mag zijn, zo zei ik. Nu Jezus heeft dat contact met de hemelse Vader voor ons hersteld. Door Zijn offer mag er weer echt, helemaal, open en onbevungen contact met God mag zijn. Daarom moeten wij altijd weer terug naar Jezus, terug naar Pasen, elke zondag weer, want op Golgotha is het contact met God voorgoed geheeld en vernieuwd. Het offer ging in rook op. Het werd helemaal donker het op de wereld. Het Lam der wereld, Jezus Christus, gaf Zich helemaal. Maar God boog Zich neer naar ons mensen..., om het offer te ontvangen. Er was weer contact! Voorgoed!

Nu, dat is dus de reden waarom dat de christelijke kerk nooit het offeren meer in ere heeft hersteld. We zijn er als christenen heel gevoelig voor, want een van de grote discussiepunten tussen de Rooms katholieke kerk en de protestanten was bijvoorbeeld dat de Roomkatholieken spraken over het offer dat elke keer werd gebracht als er eucharistie (Avondmaal) werd gevierd. 'Nee, er wordt niet elke zondag geofferd, er is geen enkel offer meer nodig, het offer van Jezus was voor eens en voorgoed.' Nu, gelukkig zijn protestants en Roomskatholiek elkaar wat meer gaan begrijpen, maar het laat zien hoe gevoelig het voor ons ligt. Of beter: hoe kostbaar het geloof is dat het offer voor ons voor eens en voor altijd is gebracht.

Maar... ook de joden zijn gestopt met offeren. Dat heeft een andere reden. De tabernakel is er niet meer en de tempel ook niet en God had geboden dat er maar op één plaats, namelijk: bij Zijn woning, geofferd mocht worden. Is dat offeren dan helemaal opgehouden? Nee, de joden hebben zich toegelegd op andere vormen van contact met God, andere manieren van offeren. Bijvoorbeeld het gebed, het offer van de lippen en van je gedachten. En ook: Thorastudie, het heel aandachtig bestuderen van de Bijbel, als offer van je hersenen en je geest. En barmhartigheid en liefde in praktijk brengen als offer van je tijd en je eigendommen. Mooie offers zijn dat hè? Nu ook wij, volgelingen van de Heere Jezus, worden opgeroepen om andere offers te brengen. Heel mooi hoorden wij dat in onze Wetslezing uit Romeinen 12 vanmorgen: '*ik roep jullie ertoe op broeders en zusters, door de ontfermingen van God, om jullie lichamen aan God te wijden als een levend offer, heilig en voor God welbehagelijk.*' Wat zegt Paulus? Dus toch nog offers moeten leveren? Toch nog iets teruggeven? Nee, het gaat niet om het geven, zo zei ik al eerder. Het gaat om het contact met God. God heeft alles gegeven aan ons mensen..., maar in een echte relatie kan het niet van één

kant komen. Zo bedoelde Paulus het ook in Romeinen 12: 'ik roep u ertoe op, vanwege de ontfermingen van God – denk aan al Zijn liefde, Zijn genade, Zijn trouw, Zijn vergeving en aanvaarding – vanwege de ontfermingen van God roep ik jullie op om jullie lichamen aan God te wijden als een levend offer.

'Jullie lichamen', dat klinkt misschien wat vreemd, maar het betekent: maak dat offeren heel concreet. Niet vaag, abstract, met veel lege woorden en holle frasen. Nee, zet je lijf en leden in. Gebruik je handen. Je ogen. Je oren. Je verstand. Om voor God een levend offer te zijn. Een God-welbehagelijk-offer, dat is: een offer waar God – zeg maar – van geniet. Dus niet roofofbouw op je lichaam plegen. Daar geniet God niet van. Maar ook niet zomaar wat doen of geven, zonder dat je hart erbij is. Daar wordt God ook niet gelukkig van. Nee, een levend offer voor God zijn. Gewoon morgen als je weer je dingen gaat doen. Een offer voor God zijn, met je oren, met je ogen, met je handen, met je hart. Om Hem je liefde te geven, je dankbaarheid, het besef dat je van Hem afhankelijk bent en dat Hij je alles is.

Want... God wil contact. Maar contact en contact is twee, zo weet u misschien ook wel uit ervaring. Daar vertel ik tenslotte nog iets over. Er kunnen momenten zijn dat je met iemand contact hebt – er wordt druk gepraat, veel woorden gebruikt – maar eigenlijk wordt er niet echt iets gedeeld. Maar er kunnen ook momenten zijn, waarop er misschien niets wordt gezegd, maar je voelt gewoon hoe er echt contact is met die ander die op dat ingrijpende moment misschien ook even geen woorden heeft. Contact en contact is twee.

Daarom wordt er door de profeten in het Oude Testament ook zo scherp gewaarschuwd wat betreft het offeren. Soms lijkt het bij de profeten uit het Oude Testament wel alsof al dat offeren dan maar beter afgeschaft kan worden. Jesaja bijvoorbeeld moest namens God het volgende aan het volk meedelen: *Waartoe dienen voor Mij uw vele offers? zegt de HEERE. Ik heb genoeg van de brandoffers van rammen en het vet van gemest vee; en in het bloed van jonge stieren, lammeren of bokken vind Ik geen vreugde. Wanneer u komt om voor Mijn aangezicht te verschijnen – wie heeft dit van u gevraagd, dit platlopen van Mijn voorhoven? Breng niet langer nutteloze offers. Het reukwerk is Mij een gruwel.* Duidelijke taal hè?

De profeten waarschuwen: offers zijn geen middelje om bij God wat gedaan te krijgen. Zo werden de goden bij andere volken misschien geofferd, maar God was daar niet van gediend. God kan je niet om krijgen, als je Hem heel veel geeft. Natuurlijk niet, want alles is van Hem. Heel je leven is al van Hem. God wil niet cadeaus, *God wil je hart.* Dus: dat je naar de kerk komt, is bijzonder fijn. Dat je aan collecten geeft, is ook heel goed. Dat je wat vrijwilligerswerk doet, is nog mooier misschien. Maar je relatie met God bestaat niet uit dingen doen en geven... God wil je hart, God wil contact. Echt contact. Openheid. Je vertrouwen en je verlangen horen. Je berouw en je dankbaarheid merken. Je vragen en twijfels en ook je angsten delen. Want...: God wil echt contact. Van hart tot hart.

Het gevaar was in Israël vaak dat het offeren wel gewoon doorging, maar dat het hart van het volk ergens anders was. Nu, ik denk dat het ook een gevaar voor de kerk kan zijn: dat alles wel doorgaat, voortkabbelt, maar dat het hart er niet echt bij is.

En daar zit nog een ander gevaar bij, waar de profeten op moesten wijzen. Wij horen dat bij Amos, die mogelijk een nog scherpere preek houdt dan Jesaja. Amos moest namens God zeggen (Amos 5, 21ev.): *Ik haat, Ik versmaad uw feesten. Uw bijzondere samenkomsten kan Ik niet luchten, want al brengt u Mij brandoffers, en uw dankoffer van uw gemest vee: Ik wil het niet aanzien. Doe het lawaai van uw liederen van Mij weg, en het getokkel van uw luiten kan Ik niet aanhoren! Laat het recht stromen als water, de gerechtigheid als een altijd stromende beek.* Amos zag dit gebeuren onder het volk Israël: 'Als God maar Zijn natje en Zijn droogje zal krijgen en verder leven wij op onze eigen manier.' Wat een grove belediging voor God. Zo werd er wel geofferd door andere volken. Want de goden die door de andere volken werden gediend waren niet zo zeer geïnteresseerd in de mensen zelf en in goed en kwaad. Maar bij de God van Israël is het totaal anders: 'hoe kan je offeren, terwijl je leven daar niet mee in overeenstemming is?', zo geven de profeten aan. Hoe kan je contact maken met God, terwijl je hart niet zuiver is? Het offeren, het geven aan God, kan geen denkmantel zijn voor rozigheid in de samenleving, voor onrecht en misbruik. Ik moet daarbij ook denken aan hoe de Heere Jezus in de Bergrede de Wet van God uitlegt. Jezus zegt (Mattheus 5): *Als u dan uw gave op het altaar offert en u zich daar herinnert dat uw broeder iets tegen u heeft, laat uw gave daar bij het altaar achter en ga heen, verzoen u eerst met uw broeder en kom dan terug en offer uw gave.* Dus: als er onenigheid is met iemand, ga dat eerst goed maken en ga dan pas offeren. Want God kan geen liefde en aandacht van je verdragen, als je hoofd ondertussen vol onredelijke boosheid en bitterheid is. God wil allereerst recht en gerechtigheid! God kan ook geen vrome lofzangen aanhoren, als er mensen om je heen roepen om aandacht en hulp.

Offeren, je op God richten door iets te geven van jezelf, zou dus eigenlijk je hele leven moeten veranderen. God hoeven wij niet te veranderen met onze offers – rijker te maken met onze gaven of tot andere gedachten te brengen met onze offers – *God wil dat wijzelf veranderen door het offeren...*, dat het contact met Hem onszelf zal veranderen. Als wij onze dankbaarheid uiten in de offers of onze afhankelijkheid of ons berouw... heeft dat dan ook zijn weerslag op de rest van ons leven? Is daar ook iets van te zien in de rest van ons leven? In hoe wij omgaan met de schepping? In hoe wij omgaan met het geschenk van ons leven? Of in hoe wij omgaan met onze naaste?

Nu, ik eindig op deze manier wel met een heel kritisch kanttekening van de profeten. Maar die profeten laten ons zien dat het dus niet om offers gaat, om onze offerbereidheid en tomeloze inzet enzovoort. Nee, die profeten en ook de offers en het brandofferaltaar laten iets anders van God zien: God wil contact. In Christus mogen wij de Heere God kennen als een God Die Zich zo klein maakt en op ons niveau gaat staan... om samen te delen, om zelfs van ons iets te ontvangen. Wat bijzonder mooi! En wat kan je blij zijn als een kind, als je zo iets van jezelf aan God mag geven en als Hij Zijn liefde en geluk met jou wil delen.